

על מה תקפו את אשכול?

הנוסח המלא של הראיון בשבועון "ניוויק"

לוריסטיס. אך כמה הם שונים בתגובות התנגדות אחרות בהיסטוריה?

א: אם אנשים מבצעים פעולות טרוריסטיות, הם יכולים כמובן לנקוט בצעדים הנדרשים להתגברות. אבל למה הם מתנגדים? אין הם יכולים למצוא מקלט בי גדה המערבית. הערבים שם אינם משתפים פעולה עם הפדאיון. זה בקושי מאפיין אותם כלוחמי הטרור הנדרש.

ש: אבל בעזה מתנגדת האו"ם לזכות המסוימת לימינו שלכם, האין זה כוונה תנועת התנגדות? א: כהודי, אענה בשאלה אחרת: וכי מה זה משנה? למה שיהלל אותם בתורת שלהם? אבל ברצינות, אציון, כי במשך עשרים שנה היתה עזה כבושה בידי הימצרים. היוצר של המצרים שם היה נוקשה יותר משלנו. הפלרטים הפלשתינאים בעזה התנגדו למצרים בחוקה, ממש כשם שהם מתנגדים לנו.

ש: תאם אתה חושב שישאר לים ופלשתינאים יהיו יום אחד במדינה דוילאומית, בדומה להסדר הנוצרי-מוסלמי בלבנון? א: לא היתה רוצה להיות בי מצב של לבנון, כלומר על בסיס המייסדית-מייסדים. לבנון יכריח יום אחד להיות שטיס-ארבי עם ואז מה יקרה למיעוט? זה טוב מאד שאם וקוראים לבינו, שבמשך אלפיים שנה היינו עמוס נדרש בתחבי העולם, אך לעולם לא עוד. אנו הייבנים שיהיה לנו המקום שבו אנו הרוב. ראו את קשריין. עשרים ושלושה אחוז תורכים, ורעה מה קורה. האם זה מה שאם רוצים בסבילנו?

ש: במקרה זה, כיצד היתה מדינה פלשתינאית נפרדת?

א: אני נגד זה. אישית, אני חושב שהקשרים הפלשתינאים צריכים להיות עם ירדן. יש לי את אחרים כמובנים אותה דת רחוקה שפה. אבל מי יודע? הטרור נגדוה של ירדן עשויה להסריח שקיימת מדינה נפרדת.

ש: אם התודים וכאים למול-דת, מדוע אין הפלשתינאים זכאיים לארץ משלהם?

א: מה זה פלשתינאים? כשאנו לכאן היו כאן 250,000 לא-יהודים בעיקר ערבים וכוויים. היה כאן מדבר יותר מאזורים נחר שלים. לא כלום, רק אחרי שד הפלחני וישבנו אותה. הם היו משניינים לקחת זאת מאתנו.

ש: אתה מצפה שמשמלות ערבים יפרקו נשקם של הפדאיון או יפילו בהם, אבל האם היו הם ממונים המודים מסוגלים לשלם במסחרות היהודיות, כגון קבוצת שטרן, בנות שאם נאד כהם על עצמאות?

א: כן, עד דוגמה מסוימת יכולנו. אבל אין אתם יכולים להשתות הערבים הקיטו ממש. לוח עם צבאות ויטהת משטרה. לנו לא היה דבר, היינו בלתי-לגאליים כמו המחנות שהוכרת. ובעודנו מנסים לשלוט מהן, צרי (המשך בעמ' 10)

לוח חדשים. על הסדרים חדשים; הסכמי שביתת-הנשק מתים וקברי רים.

ש: אתם עומדים על שלום קבע עם ממשלות ערב כמחויב ל- נסיגה, אך האם אתם חושבים שדבר זה אפשרי ללא פתרון לי בעיית הפלטיס?

א: הפלטיס מהווים לשכוננו כדור פוליטי נוח, ולא עניין של חיים ומוות, אם הם רוצים להתחיל בבניית הפלטיס - אנו מוכנים. אנו גמישים לחלוטין בי עניין סדר היום, הכל עוסקת-הדי בילה, ואין זה משנה כמה מתחילי לים.

ש: אולם אמר, כי יש להתחיל לפלטיס את הבוריה בין פיצויים לבין הזכות לשוב לבתיהם הקודמים. מהו עמדתך לגבי זה?

א: ברצוני להזכיר לנאצר, כי תהי זמן שבו הסכמנו להתחיל רחם של מאה אלף ערבים, אף כי אני התנגדתי לכך, כי לא הי אמתיה שיה ישעל, כי מנהיגים ערבים היו וקוקים לפלטיס כל-חיליים במשחק שהסמס. כיום השך תנה המצב, כל פלטיס שיוחזר יהי ית פצצה זמן לישראל, איננו יכרי לים לקבל אותם בתורה אבל הסך כמנו, במשך השנים, לשיבתם של ארבעים אלף פלטיס על רקע רבניאחאה, אנו מוכנים לשלם פיצויים.

איזה ויתורים?

ש: על איזה ויתורים אתם עומדים כמסורת לנסיגה מאדמות ערביות? האם אתם עומדים על נוכחות צבאית בשארם-אשיון? א: על כל פנים, אנו חייבים להיות במצב שנוכל להגן על הי גושק למצרי טיראן, התצר האר ארית שלנו, אין אנו יכולים לסי מר על הבטחות ועל ארם שר עשו זאת בסבילנו. איננו יכולים להיות כבושה ללא חוזה שלום, אשר לרמת הגולן, אנו פשוט לא נוותר עליה, וכך גם בעניין ירדן. כשאן אין כל גמישות, אני מצטער, הייתי מאושר מאד להי גיד כן, אבל כל פעם שאני מביט במפה אני מועצב בראשי כי אין כל דרך אפשרית להתפשר על ירושלים, היא לבלבה של מדי-נתנו.

ש: תאם אתה רואה באנשי הקונגרס הפלשתינאים, אל פי-תח' והפדאיון, גורם פוליטי פור-סבילי חשוב במרחק התיכון? א: איננו רוצה להתרכז, אך הפדאיון איבדו הרבה אנשים רי-בים עוזבים את התנועה ברוח נכונה, אינו מאפיין שהפדאיון ית-ה כוח השוכן כפי שכמה אנשים בארצות הערב הערבים. אבל אם, אל פתח ירעה לדבר עמו ישראל, לא נאמר לאן, אם יום אחד הם יפילו ממשלות ערביות קיימות כי אז יחיה לנו אויב חדש, אבל אינו מאפיין שזה יקרה, כי הם חשים טוב יותר כי פרידלאנסרס' ואינם מנסים כלל לקחת על עצמם עולה של ממש-לה.

ש: אתם קוראים לפדאיון ש- יצחנו בה וכל עוד הגולן נשאר אוור מסוכן, עלינו להגן עליו. מלבד זה אין לנו עם מי לדבר מהגד קסרי, הם אפילו אינם מוכנים לדבר עם דיר גונאר יא-רינו?

הראיון עם "ניוויק" היה בשעתו מושג פוליטי מסעור בישראל. לוי אשכול זכה בגלל ראיון זה להתקפות בלתי-מרוסנות, ולא זכה להגנה אף מצד הסרין, מערה זו שהתחוללה בספרואר 1969, העכירה את רוחו של אשכול בימי חייו האחרונים. מעניין לקרוא היום את הדברים שעודרו אז מהאח כח הריסה, אמת, אשכול היה באותה התק-מה יוצא-דופן בנכונות המשרה שלו לעומת הקונס-זום הלאומי אך כיום גם הניצוח שתקפו אותו מ-חמת-ועם מרחיקים ממנו בנכונות לויתוריים.

ש: כיצד אתה מצדיק את המי-שך כיבוש האדמות הערביות בי ירדן ישראל?

א: לחמנו שלוש מלחמות בי משך הזמן הקצר של עשרים שנותינו. אילו קיבלו ממשלות ערב, כמו כל העולם, את ייסוד מדינת ישראל, לא היה קורה כי דבר תהי. למעשה, לא היה כלל צורך לשנות את גבולותי כמלוא היבשה, אבל אחרי מלחמת ששת הימים זהו גרם שאנו עדיין כאן, על כן: מדוע עלינו לחול על ארבעתנו אל הערבים ולומר אנא, עשו עמנו חסד וקחו הכל בחי-רה... אילו רובבנו במלחמה, היה גבולנו כגודלם של תשעה יודי עיראק שנתלו במרמב בשבוע ש-עבר, כיבוש השטחים על ידינו הוא תוצאה של המלחמה, ב-1949 כבשה ירדן את הגדה המערבית בניגוד להולטות ארם, ב-1969 אנו כבשנו את הגדה המערבית. נראה, כי אתם שוכחים שהערבים היו ורסאטינס שהחליפו.

בעיית הפלטיס

ש: מיד אחרי מלחמת ששה הימים אמרו מנהיגים ישראלים, שהם יגישו הצעות נדיבות כדי לפתור את בעיית הפלטיס הפל-לשתינאים. מה קרה?

א: היתה בנו אולי אפשרי מהתייחר ביחס לפלטיס להסדר בריקיימא, ברור סבעיית הפלטיס תבוא על פתרונה בשיתוף עם שכוננו. חייב להיות דושיה, הי פליס הם בעייה בינלאומית, אנו וקוקים לקרקע ולמים בשבי-לם. אנו אומה קטנה, שרלוונה שעה אדמה של 7,720 מיל מרובע בלבד; וכמות מים שנתית לכך של ביליון וחצי מטר מעוקב, ל-ירדן, לבנון, סוריה, מצרים וער דאק יהוד יש שעה של 670,000 מיל מרובע וכמות מים שנתית בכך של יותר מ-900 ביליון מטר מעוקב.

ש: אני חושש, שאינו מבין בדיוק את הנקודה, א: אם ארצות אלה מצוינות ליישב את הפלטיס, כי אין יש ברשותן הרבה שטחים יריקים וי הרבה מים מבוזבזים. אנו נשלם פיצויים לפלטיס או נקנה בשבי-לם קרקע כדי שיתיישבו בארצות השכנות.

ש: מנהיגים ערבים אינם רוי אים סיכוי לשלום, כי הם משוכי נעים שאם החלטתם להחזיק בי מה שכבשתם ויהיו מה, האם הם צודקים?

א: אני בטוח, שנאצר יודע כי ההיפך הוא הנכון, ש: כיצד?

א: בדרכים שאינו יכול לני-לוח, שמעי שלטים ערבים דבי רים מצוינים מאתנו, הם יודעים, שאנו רוצים שלום, ש: אך האם תחוו לנבולותי-כך בתמורה לשלום?

א: הרישנו לי לומר בבידור ו-באורה הדי-משמע, שלא תחיה חזרה למצב שקדם למלחמה, יני-גבולות הפסקת האש הנוכחיים לא ייסרו אלא בגבולות כסחים ר-מוסכמים כחלק משלום סופי ר-בריקיימא, עלינו לדון על גבר-

ש: כיצד אתה מצדיק את המי-שך כיבוש האדמות הערביות בי ירדן ישראל?

א: לחמנו שלוש מלחמות בי משך הזמן הקצר של עשרים שנותינו. אילו קיבלו ממשלות ערב, כמו כל העולם, את ייסוד מדינת ישראל, לא היה קורה כי דבר תהי. למעשה, לא היה כלל צורך לשנות את גבולותי כמלוא היבשה, אבל אחרי מלחמת ששת הימים זהו גרם שאנו עדיין כאן, על כן: מדוע עלינו לחול על ארבעתנו אל הערבים ולומר אנא, עשו עמנו חסד וקחו הכל בחי-רה... אילו רובבנו במלחמה, היה גבולנו כגודלם של תשעה יודי עיראק שנתלו במרמב בשבוע ש-עבר, כיבוש השטחים על ידינו הוא תוצאה של המלחמה, ב-1949 כבשה ירדן את הגדה המערבית בניגוד להולטות ארם, ב-1969 אנו כבשנו את הגדה המערבית. נראה, כי אתם שוכחים שהערבים היו ורסאטינס שהחליפו.

ש: הנקרא נאצר מאשים אתי-כס, כי מטרתכם היא "ישראל רבתי", מהגילום עד הפרת, מה אתה יכול לומר שישבנו אותו כי אין זה כ?

א: קשה לומר משחן שישבנו אותו, בעשרים השנה שעברו הי זרנו וזרנו, כי אנו מוכנים לדון בבנייתנו עם נאצר, אני עדיין מוכן לטוס לקאהיר טחר, איננו רוצה לטוחח עמו ככובש, ברצוני ללסק מראשו את הרציון המנוחך של "ישראל רבתי", הוא אינו יכול לבסס את מדיניותו על פראזה שאמרו יהודים, שאינם מייבנים אלא את עצמם. אני מוכן להיפגש עימו בכל מקום ובכל זמן, ולא אריב על נוהל, סדריוס או צו-רה של סילוח.

ש: ומה לגבי הכנייתכם לי-התיישבות ישראליות חושות-בי-רמת-הגולן שבסוריה, בנדה השעי רבית על נחר הירדן, לכוני הי-כצרות?

א: אתם יודעים מה קרה בר-מת-הגולן לפני המלחמה, הסורים הפינוו משם את ישוביני, זה לא יקרה יותר לעולם. מלבד זאת אין אלה התיישבויות ביולות, אי-לא היתאחיות חקלאיות-צבאיות. ש: אבל למה לא הסכם לפרוץ-הגולן, במקום יישוב ישראלים כחלק מסוריה?

א: מרו פרוצו מי משניה על הגבול, איש אינו יודע מה פיר-רושי של פירוה, היתה מלחמה.

על מה תקפו את אשכול?

(המשיך מעמ' 7)

כיום היינו בו בזמן להיאבק נגד הצבא הבריטי.

נשב ונדון

בחיפה או באשדוד, אנו יכולים לבצע כל מיני מפעלים משותפים כדי לפתח את העשייה ואת עמ' קי היצוא שלה. לכו, דברו עם האנשים המצויים בגולה ומעורבות והם יאמרו לכם מה עשינו במשך כמה חודשים כדי להגביר את סך שר ייצורם, אשר השתנה בקושי במשך מאות שנים קודם לכן, הפרנו למעט בארות במקומות שאנשים שלהם הנטייה להם כי אין בהם מים, זה מה שאנו יכיר ליום להציע אבל או שהם יקיימו מצב מלחמה ודבר לא יקרה, או שהם רוצים שלום אמת, ואז ה' הקרות לעתיד בלתי מוגבלות.

ש': אילו היית הנשוא ניקסון והיית כנסת לפעול נגד חדרה סובייסית לעולם הערבי, האם לא היית מוצא לנחוצו להתקרב קצת יותר לעמדה הערבית?

א': המיד קשה לשים את עצמך בפעליו של אחר, ובמיוחד באלה של נשוא ארצות-הברית, אבל אני משוכנע, אף כי לחמנו לבר דגו, כי מלחמת ששת הימים שירתה את הצניון של העולם החמשי במרחק התיכון. יש דאגה רבה לגבי ההשפעה הסובייטית, אבל במדינות שיש להן הרבה מה להציע — ערב הסעודית, כווית, תורכיה וכו' — במדינות אלה ההשפעה הסובייטית מיני-כאלית, אני חווה שערכה של ישראל למערב בחלק זה של העולם, היא מעבר לכל יחס לגולה, אנו נחיה גשר ממשי בין היבשות, והעולם החופשי יהיה אסיר תודה למדי לא רק אם נמשיך להחזיקים, אלא גם אם נמשיך לשכון בתוך גבולות מוכרים ובטוחים.

ש': הנשיא נאצר אמר לג'ודי וויקי, שנציגים מצרים מוכנים לשבת עם ישראלים בועדות סך שותפות עם משקיפי איים; כפי שהיה בהסכמי הנסק ב-1949, כי דוע אתם מתנגדים לחדש דרישה כזה, דרישה שאגב, נאצר אמר כי מסלחתם סמח לו קק?

א': המיד היה צד שלישי במ" עדות אלה, וצד שלישי זה, אינם, היה הצד המכריע, משקיף איים אמר כמעט תמיד, שלא ראה אף פעם שהדברים קרו, התסדר נה" סך לפשוטו ולעג, לעשות צדק, כאשר שלח נאצר את יחידות ה' סדאין הראשונות, לפני יותר מעשר שנים, הוא פעל כאילו היה הפסי לעשות כדוגמו, כשהוא אמורים היינו לכבד את הסכמי שבתה הנסק, על כן נשבר ה' הסכס, אבל אם נאצר מוכן לה' דש ועדות משותפות אלה ולי שבת אתנו שם, מדוע אינו מר' כן לשבת אתנו לפי החלטת מר' עצת הכנהון מנובמבר 1967?

ש': האם לא הניע הזמן לכמה יזמות שלום ישראליות חדשות?

א': אנו חשים שכל יום הוא הזמן לכן, השאלה היא מה ואיך, הנה נשב ונדון בכך, אבל נחנה יחד, אנו אמרנו, וזה ודאי הניע לאוני כמשלת ירדן, שאם ירדן זקוקה לנמל ים-תיכוני, אנו מר' כנים לתת לה שירותי נמל חשוי